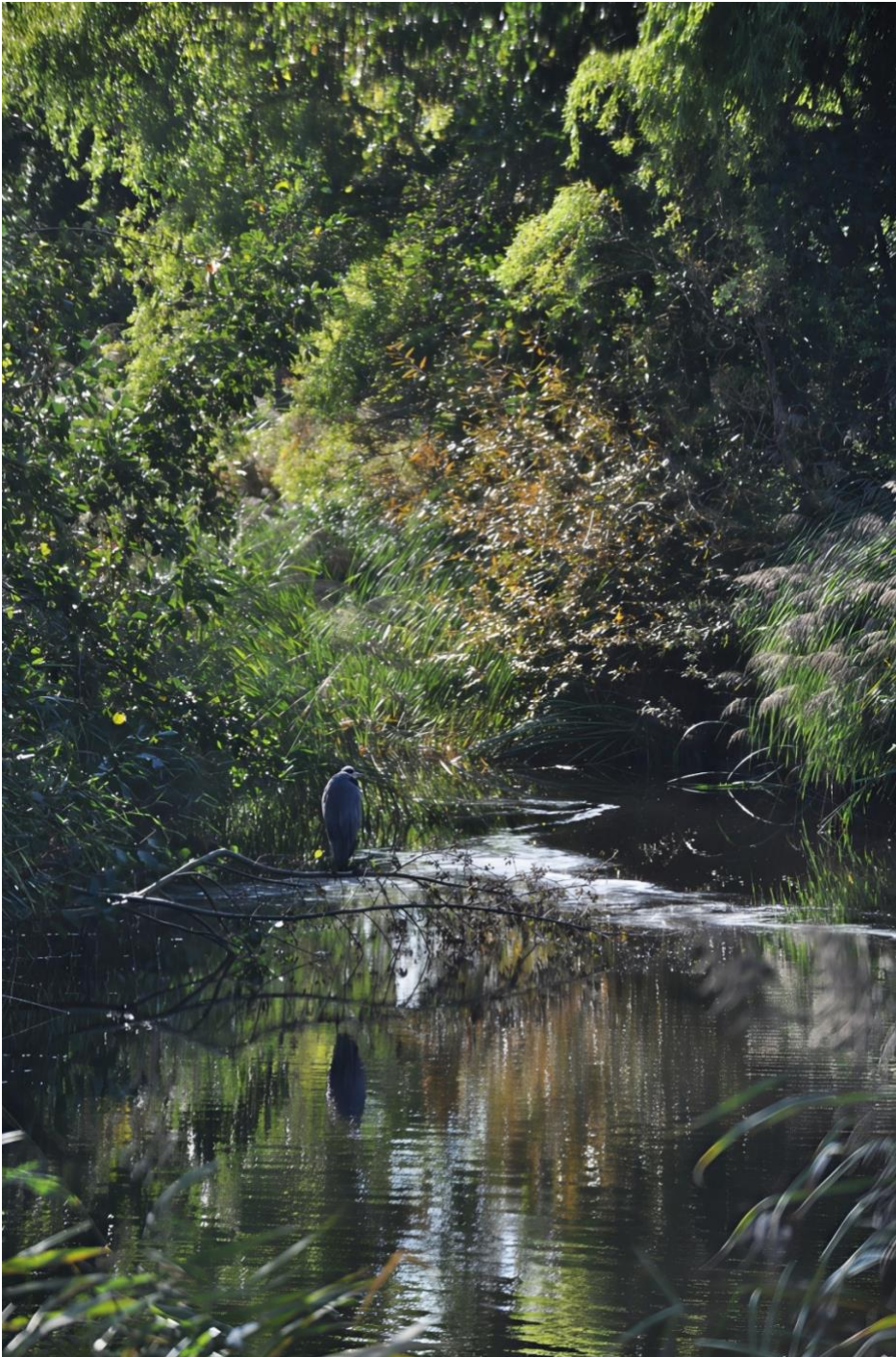

Visuele toer door De Ruigte – oktober 2025

Mijn naam is Peter Snelderwaard en ik hou het hele jaar door de flora en fauna in De Ruigte nauwgezet in de gaten. Het natuurpark is erg gevarieerd dankzij de verschillende biotopen (leefomgevingen). Elke maand laat ik deze biodiversiteit zien met een fotoverslag.

Blauwe reiger

Het is bijzonder aangenaam om een moment van meditatie door te brengen op de “Berg” in De Ruigte. Zittend in de opkomende zon en uitkijkend over het water, biedt deze locatie een serene omgeving voor reflectie. Al zonnend dacht ook deze **blauwe reiger** (*Ardea cinerea*) na, staand op een omgewaaide els van twee stormen terug.

Groenling

Na het verwisselen van de geheugenkaart in mijn zangrecorder, trok er groep van +/- 25 **groenlingen** (*Chloris chloris*) over me heen. De groenlingen landen in slee- en meidoorn op de “Berg”. Hoewel het goede zaadeters zijn, lusten ze ook wel besjes. Op de foto gaat een oudere man op wacht zitten. Het hele jaar rond, zien en horen we de groenlingen. Het aantal groenlingen gaat landelijk achteruit. Voornamelijk door de achteruitgang van zijn broed- en leefgebied: bosranden en halfopen zoomvegetatie. Vooral het verdwijnen van de struik- en boomvegetatie rond weilanden heeft dit effect. Gelukkig past de groenling zich aan en trekt het stedelijk gebied in. Sommige van de groenlingen zijn standvogels, anderen migreren naar het zuiden in de winter en wij krijgen in de winter dan de Scandinavische groenlingen. Hoewel je niet weet of het een migrant of stand groenling is, kunnen we in de winter ook van de groenlingen genieten.

Tjiftjaf

Deze **tjiftjaf** (*Phylloscopus collybita*) vloog met de groep groenlingen mee, hier zoekend naar insecten tussen de uitgebloeide Teunisbloem. Je kunt goed de spitse snavel zien. Deze snavelvorm duidt meestal op een insecteneter. De snavel van de groenling is relatief kort en staat hoog op de kop, wat wijst op zaadeters. In de nazomer zie je vaker grote groepen vogels van verschillende soorten vliegen. Binnen een soort zijn de jongen van dit jaar aan het leren waar je het voedsel vindt en hoe je moet socialiseren. Maar het aansluiten met andere soorten is voor veiligheid. In een grote groep heb je minder kans dat je voor een predator opvalt. In De Ruigte zie je vaak groepjes van kool-, pimpel- en staartmezen samen vliegen.

Steenrode heidelibel

Door tegenlicht lijkt de beharing van de verdroogde **gewone ossentong** wel op winterse rijp. Op gewone ossentong zit een **steenrode heidelibel** (*Sympetrum vulgatum*). De steenrode heidelibel heeft een eenjarige levenscyclus en overwintert als ei. Libellen zijn te zien van juni tot eind september. Door het uitblijven van lagere temperaturen zag ik deze libel in oktober.

Bruine graswants op de gewone fopzwam

Toen ik op de grond lag om de **gewone fopzwam** te fotograferen, bleek een **bruine graswants** (*Notostira elongata*) 6mm, te poseren. Het is een langvleugelige wants die leeft van de sappen van verschillende grassoorten. Zijn bouw en kleur geeft een goede camouflage tussen de grassen. Op de gewone fopzwam (*Laccaria laccata*) 25mm valt de graswants wel op. Deze gewone fopzwam is een jong exemplaar. Ondertussen kun je de uitgegroeide fopzwammen vinden bij de kleine den op de Berg.

Geweizwam

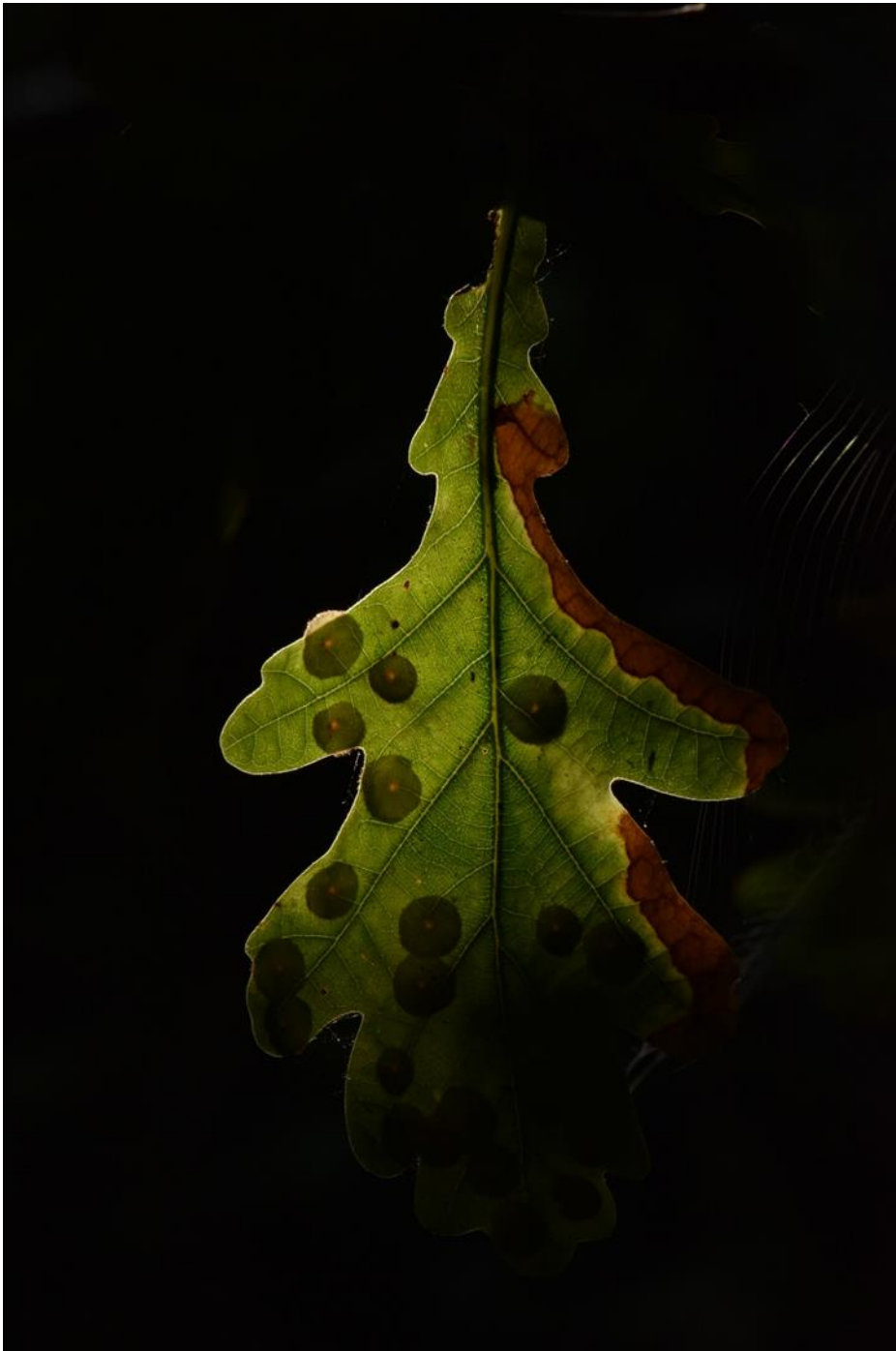
Dit exemplaar van de **geweizwam** (*Xylaria hypoxylon*) 4mm is ook nog niet een volgroeid exemplaar. Ze kunnen tot 70mm groot worden. De naam komt omdat de top uit kan groeien en op een gewei van een hert lijkt. Deze geweizwam kun je het hele jaar vinden op rottend loofhout maar in de herfst heb je wel de grootste kans. Meestal staan ze in een groepje, dat was hier niet het geval. Ik vind het altijd net een lucifer die aan de verkeerde kant opbrandt.

Amethistzwam of rodekoolzwam

De **amethistzwam** (*Laccaria amethystina*) of **rodekoolzwam** kun je vinden in de buurt van de vogelkijkwal. Meestal staan ze een korte week. De zwam is vanwege de kleur genoemd naar de kwartsvariëteit amethyst. De amethistzwam wordt als eetbaar aangegeven, maar bevat een giftige arseenverbinding. Interessant is dat er twee soorten arseen in de paddenstoelen voorkomen, het minder giftige organische arseen en het voor zoogdieren en dus ook mensen zeer giftige niet-organische arseen. Afgezien dat je in De Ruigte geen maaltijd kunt plukken, zou ik deze amethistzwam niet op het dagelijks menu zetten. Rechtsonder liggen twee witte halve rondjes op de grond. Dit zijn lensgallen.

Lensgallen van de lensgalwesp

Deze **lensgallen** zijn van de **lensgalwesp** (*Neuroterus quercusbaccarum*) op de zomereik voor de ingang van de vogelkijkwal. De platronde bolletjes bevatten alleen larven van de vrouwelijke lensgalwespen. De gallen laten eerder los van het blad dan dat het blad van de boom valt. De larven ontwikkelen zich verder in de op de grond gevallen gallen. In mei verschijnen, afkomstig van de inmiddels uitgekomen wespen, zogenaamde besgalletjes op zowel de jonge bladeren als de bloemsteeltjes van de zomereik. In deze galletjes kunnen zowel vrouwelijke als mannelijke galwespjes ontwikkelen.

De toefige labirintzwam

De **toefige labirintzwam** (*Abortiporus biennis*) groeit op de wortels van essen bij de oude sloot. De soort heeft een sterke voorkeur voor vochtige voedselrijke grond. De toefige labirintzwam voedt zich met voedingsstoffen van de gastheer. Hierbij kan de paddenstoel veel vocht opnemen, daar staat tegenover dat het vocht moet worden afgevoerd. Dit vindt plaatst door middel van een vorm van zweten. Dit worden ook wel guttatiedruppels genoemd. Bij beschadiging komt een zuur geurend gas vrij. Deze toefige labirintzwam ziet eruit als een mooie limonadefontein, maar het is een parasiet. Naast het aantasten van dood hout kan deze soort ook stamrot veroorzaken in levende bomen. Dit leidt uiteindelijk tot het afsterven van de boom.

Geschubde inktzwam

Over De Ruigte verspreidt, groeit deze **geschubde inktzwam** (*Coprinus comatus*). De naam dankt de inktzwam aan het feit dat het paddenstoelenweefsel vervloeit tot een als inkt uitziende substantie. In de tijd dat men met een ganzenveer schreef, maakte men inkt van deze zwam. Als eerste komt de hoed tevoorschijn. Al snel groeit deze door en kun je de steel ook zien. Zo gauw de eerste sporen rijp zijn, vervloeit dit deel van de lamellen met de rijpe sporen erin. Dit valt vervolgens op de ondergrond. De sporen worden verspreid via regenwater. Soms is na 24 uur al niets meer te zien van de inktzwam(men). Als ze nog heel jong zijn, zijn ze eetbaar, maar dan moet je er twee dagen ervoor of erna geen alcohol drinken: anders nuttig je een van de twee nooit meer.

Cocon van de wespspin

De cirkel van het leven van de **wespspin** (*Argiope bruennichi*). Enkele cocons zijn door vogels, meestal eksters, opengemaakt en de eicocon is dan opgegeten. Zoals linksboven, is de eicocon nog aanwezig. Rechtsboven is door mieren een ingang gemaakt, om het vet in de eicocon te verzamelen en als voedsel op te slaan in hun nest. Na sectie van de eicocon bleek dat **mijten** (0,2 – 0,4 mm) zich te goed doen aan alles wat eetbaar is. Waarschijnlijk zijn de mijten via de mieren in de eicocon terecht gekomen. Ik vreesde voor de eieren van de spinnen. Om meer zicht te krijgen, heb ik de opening in de eicocon verder open gemaakt. Het eerste wat opviel, is hoe hard het geeloranje vet geworden is. Daarin blijken de eieren te liggen.

Wespspin

Door het verder openen van de eicoon waren enkele kamers waar de eieren ingekapseld lagen, opengebroken. Er bewogen nu niet alleen mijten maar ook de **jonge wespspinnen** (0,8mm). Ondanks dat ze door deze botte keizersnee uit het ei waren gerukt, kropen de wespspinnen naar een donkere plek. Als je op dit macro/micro-niveau foto's maakt heb je veel licht nodig en zowel de mijten als de spinnen houden daar niet van. Je ziet hier twee op elkaar liggende jonge wespspinnen. Spinnen vervellen na het uitkomen. Deze zijn nog niet verveld. Het is net te vroeg. De mijten laten voor nu nog de eieren/spinnen met rust. De wespspinnen horen de komen weken uit het ei te komen en verblijven dan in de coon tot maart. Of de ingekapselde jongen uit dit verharde vet kunnen komen? Of de mijten de spinnen zullen bevrijden? Ik ga het volgen.

Helaas noodzakelijke gedragsregels:

- Geen toegang met auto of fiets.
- Wandel over de paden.
- Honden aan de lijn (drollen verwijderen)
- Afval meenemen (of in de prullenbak bij de entree van het park)
- Verboden om te zwemmen of te varen in de wateren rondom de eilanden.
- Verboden om de eilanden te betreden.
- Verboden om te barbecueën en/of open vuur te maken.
- Verboden te kamperen.

Algemene informatie over De Ruigte

Het natuurpark wordt in samenspraak met de gemeente beheerd door de Groengroep. De Groengroep bestaat uit bewoners van Vreewijk. Eén keer per maand wordt er onderhoud uitgevoerd door de Groengroep. Lijkt het u leuk om ook een actieve bijdrage te leveren, informeer naar de volgende werkdag via DeRuigte@outlook.com.

Lees meer informatie op de speciale pagina van De Ruigte (onder Thema's).

Contact Groengroep: DeRuigte@outlook.com

Gemeente: Gerpieter Wilbrink: g.wilbrink@leiden.nl, tel 14071

Abonneer jezelf!

Ben je nog niet geabonneerd op deze website, doe dit dan nu.

Je krijgt dan een melding via e-mail bij een nieuw bericht op de website.

Je hoeft dan bijvoorbeeld niets te missen van deze boeiende maandelijkse toer door de Ruigte.